

BELGISCHE SENAAAT

VERGADERING VAN 20 NOVEMBER 1924

Verslag uit naam van de Commissie voor Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp op de verzekering tegen ouderdom en vroegen dood, ten behoeve der mijnwerkers.

(Zie de n^{rs} 371 (zittingsjaar 1922-1923), 123, 128, 137, 256, 275, 316, 337, 383, 403 (zittingsjaar 1923-1924) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 12, 17 en 24 Juni; 1, 2, 3, 4, 8, 16, 18, 23 en 25 Juli 1924; de n^{rs} 258 (zittingsjaar 1923-1924) en 9 (zittingsjaar 1924-1925) van den Senaat.)

Aanwezig : de heeren EYLENBOSCH, dd. voorzitter ; BROECK, DE MEESTER, DEMOULIN, DUPRET, HENRICOT, LOMBARD, MOYERSOEN, RONGY, RUTTEN, SIMONIS, TSCHOFFEN, VAN BELLE, ridder DE GHELLINCK D'ELSEGHEM, verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Zooals de Memorie van Toelichting het zegt, mag der Regeering het lot van de mijnwerkers niet onverschillig zijn. Zij is sedert lang om hunne rechtmatige eischen bekommerd. Het is ten behoeve der mijnwerkers dat voor het eerst in België het beginsel van de verplichting inzake pensioen werd gehuldigd. De wet van 5 Juni 1911 voert dit nieuwe element in, want, tot dien tijd, genoten de arbeiders dezer categorie slechts het voordeel van de algemeene wet van 10 Mei 1905.

Vanaf 1911 werd de aansluiting bij de Algemeene Lijfrentkas verplichtend voor al de mijnwerkers ; het vrijheidsbeginsel werd dus voor hen vervangen door de wettelijke verplichting.

De mijnbazen van hunnen kant zijn verplicht zich aan te sluiten bij eene Voorzorgskas voor mijnwerkers, onder het beheer der wet van 28 Maart 1868 en door de Regeering erkend. Een Koninklijk besluit bepaalt het rechtsgebied en den zetel der Voorzorgskassen.

Krachtens de wet van 5 Juni 1911, konden de mijnwerkers, door middel hunner eigen storting en de Rijkstoelagen, zich een pensioen vestigen waarvan het bedrag in normaal tijdperk de som van 360 frank bereikte.

Bijzondere maatregelen werden getroffen ten behoeve van arbeiders en gewezen arbeiders die, door hunne persoonlijke storting, dit pensioensbedrag niet konden bereiken, en wel wegens hun leeftijd. Aan de Voorzorgs-

kassen was de taak opgedragen de bij de Algemeene Lijfrentkas verworven ouderdomsrenten aan te vullen.

Maar, na den oorlog, werd deze rente volkomen ontoereikend en haar bedrag werd op 720 frank bepaald, bij de wet van 30 Augustus 1920 ; dit gebeurde op het oogenblik dat de Kamers de algemeene pensioenwet goedkeurden. Evenals de Kamers de pensioenwet van 1920 slechts als een overgang beschouwden, zoo bepaalden zij voor de wet op de mijnwerkerspensioenen een beperkten duur.

De wet van 1920 kon trouwens niet als definitief worden beschouwd ; zij bepaalde dat een pensioentoeslag van 360 frank aan den mijnwerker zou worden verleend ten laste van de openbare besturen gedurende een tijdperk van drie jaar, in afwachting dat een andere definitieve wet zou worden ingevoerd. Dit tijdperk werd met één jaar verlengd in 1923, en verloopt het dus op 31 December 1924.

Bovendien verleende eene wet van 9 April 1922 sommige voordeelen aan de invalide arbeiders en aan de weduwen der gepensioneerde arbeiders. Dit alles was een geleidelijke stap naar de met ongeduld verwachte definitieve wetgeving.

Onder het stelsel der wet van 1920 werd het pensioen van 720 frank verleend aan twee categoriën mijnwerkers :

1° Aan de arbeiders die op 1 Januari 1921 meer dan een en twintig en min dan zestig jaar oud waren ;

2° Aan de arbeiders of gewezen arbeiders die ouder dan zestig jaar waren.

Die der eerste categorie ontvangen, behalve de rente bij de Algemeene Lijfrentkas verworven door middel van hunne persoonlijke, verplichte of vrijwillige stortingen, verhoogd met de Rijkstoelage, een rentetoeslag die hun pensioen tot 720 frank opvoert. Deze toeslag is ten laste van de Voorzorgskassen, welke in stand gehouden worden door de verplichte werkgeversbijdragen en door eene maandelijksche bijdrage van 1 frank ten laste van elken arbeider bij een mijnbedrijf tewerk gesteld, die achttien jaar en ouder is, en van 50 centiem voor elken arbeider die dezen leeftijd niet heeft bereikt.

Het pensioen van 720 frank is betaalbaar aan deze categorie arbeiders op den leeftijd van zestig jaar, zoo hij bovengronds, en op dien van vijf en vijftig jaar zoo hij ondergronds arbeider is.

De tweede categorie bestaat uit arbeiders die gepensionneerd zijn ten laste van de vroegere Voorzorgskassen, alsook uit niet gepensionneerde arbeiders die meer dan zestig jaar oud zijn, zoo zij kunnen bewijzen dat zij tot dien leeftijd hebben gearbeid en wel gedurende meer dan dertig jaar in de mijn. De betaling van dit pensioen komt ten laste van de Voorzorgskas.

Een pensioentoeslag wordt ook voorzien voor de mijnwerkers die hunnen arbeid hebben gestaakt ; maar, voor de uitbetaling van dezen toeslag stelt de wet van 1920 drie voorwaarden :

1° De arbeider moet verplicht zijn geweest den arbeid te verlaten vóór den respectieven leeftijd van vijf en vijftig of zestig jaar en wel ten gevolge van ziekte gevolgd door volledige arbeidsonbekwaamheid ;

2° Hij moet meer dan drie jaar bij de mijn hebben gearbeid ;

3° Hij moet in behoeftige omstandigheden verkeerden, naar luid der algemeene pensioenwet. Het onderzoek is dus noodig.

De wet van 1920 voorziet bovendien de overdracht van het pensioen op de weduwen ; het bedrag van dit pensioen is vastgesteld op 360 frank, maar om het te bekomen moet de weduwe voldoen aan drie vereischten :

1° De man moet gepensionneerd zijn geweest of aan de noodige vereischten voldoen om het pensioen te bekomen ;

2° De weduwe moet den leeftijd van zestig jaar hebben bereikt ;

3° Zij moet gedurende ten minste tien jaar gehuwd zijn geweest met een mijnwerker zelfs door achtereenvolgende huwelijken.

Het weduwenpensioen is ten laste van de Voorzorgskas.

Ten slotte verleent de wet van 1920 een pensioentoeslag van 360 frank, voorloopig verleend gedurende drie jaar (dit tijdperk werd op vier jaar gebracht), aan elken pensioentrekker. Dit voordeel, verleend wegens de levensduurte, komt ten laste der openbare besturen.

Gevoegd bij het pensioen van 720 frank, voert deze tegemoetkoming het bedrag van het mijnwerkerspensioen op tot 1,080 frank.

Wij stellen dus vast dat drie organismen tusschen beide komen bij de uitbetaling van de mijnwerkerspensioenen :

A. De Algemeene Lijfrentkas die de persoonlijke stortingen alsook de Rijksbijdrage int en die aan den belanghebbende, op den leeftijd van vijf en vijftig of zestig jaar, de rente uitbetaalt die op het boekje verworven is.

B. De Voorzorgskassen, die de werkgeversbijdragen innen alsook de heffing van 1 frank of 50 centiem, door den mijnwerker te betalen ; zij grijpen in :

1° Bij de uitbetaling van het verschil tusschen de rente verworven bij de Algemeene Lijfrentkas en 720 frank ;

2° Bij de uitbetaling van de rente die op de weduwe overgaat ;

3° Bij de uitbetaling van de pensioenen aan de gepensioneerde arbeiders ten laste der vroegere Voorzorgskassen en aan de niet gepensioneerde arbeiders van zestig jaar.

C. De openbare besturen, Staat en Provincie, die op hunne begrotingen credieten uittrekken voor de betaling der voorloopige verhooging van 360 frank.

De wet voerde dus een capitalisatiestelsel in wat betreft de pensioenen verworven bij de Algemeene Lijfrentkas en een stelsel van verdeling wat betreft de lasten der Voorzorgskassen.

Het kan gebeuren dat deze laatsten niet over genoeg kapitalen beschikken om de lasten der verdeling te dekken.

De wet van 1920 heeft dit voorzien en eene centrale kas tot stand gebracht onder de benaming « Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers ». Dit fonds wordt gestijfd door de jaarlijksche overschotten der Voorzorgskassen.

Het Nationaal Fonds moet dienen tot samenstelling eener reserve tot dekking van het mogelijk tekort der Voorzorgskassen, en tot behoud van de pensioenen en pensioentoeslagen door de wet voorzien voor de arbeiders die gewerkt hebben bij verlaten mijnbedrijven of bij zulke die de ontginning hebben gestaakt.

Tot verbetering van den toestand der gepensioneerde arbeiders heeft de wetgeving achtereenvolgens de bevoegdheid uitgebreid van het Nationaal Fonds, opdat het rechtstreeks zou kunnen ingrijpen op het gebied van de voorzorg.

Een wet van 9 April 1922 heeft den Beheerraad van het Nationaal Fonds gemachtigd, met toestemming van de Regeering, een deel van de interesten van zijn bezit te besteden aan de uitkeering van tijdelijke vergoedingen aan invalide arbeiders, of aan weduwen van arbeiders die aan de door de pensioenwet bepaalde vereischten voldoen, behalve aan dit van leeftijd of aantal dienstjaren.

De uit dien hoofde verleende tegemoetkomingen aan de weduwen die den leeftijd van zestig jaar niet hebben bereikt, werden bepaald op 360 frank

per jaar, en die toegekend aan de invalide arbeiders met twint'g jaar dienst op 720 frank.

Een wet van 27 december 1923 heeft aan al de gepensioneerde arbeiders, die niet meer arbeiden, eene bijkomende vergoeding toegekend van 360 frank per jaar ten laste van het Nationaal Fonds. Deze vergoeding houdt op te worden uitgekeerd zoodra de nieuwe wet van kracht wordt.

*
* *

Wij hebben gemeend de tegenwoordige wetgeving te moeten uiteenzetten, om beter de kenmerken van de voorgestelde wetgeving te doen uitkomen en hare voordeelen en voortreffelijkheid in het licht te stellen.

Door welke redenen liet de Regeering zich leiden bij het indienen van het ontwerp. Wij hebben reeds gezien dat de wet van 1920 slechts van voorloopigen aard was; zij verviel, ten minste wat betreft den toeslag van 360 frank, na drie jaar en werd verlengd tot 31 December van dit jaar. Tenzij men tot eene nieuwe verlenging besloot, moest men een nieuw ontwerp indienen.

Eene verlenging echter was niet mogelijk: de Regeering stelde er prijs op de wetgeving op de pensioenen voor mijnwerkers in eenklank te brengen met de algemeene wet op de ouderdomspensioenen en, bovendien, willende ingaan op de rechtmatige eischen van de mijnwerkers, heeft zij gemeend het thans behandelde ontwerp te moeten indienen, rekening houdend, in de mate van het mogelijke, van de bepalingen der ontwerpen van den heer R. De Bruyne en van onzen collega den heer Lombard. Zij liet zich leiden door deze ontwerpen en heeft eruit gelaten wat gebrekkig en niet te verwezenlijken was en verbeterd wat voor verbetering vatbaar was.

Het indienen van dit ontwerp is een blijk te meer van de bezorgdheid van de Regeering om het lot der mijnwerkers en aldus schijnt het vraagstuk een definitieve oplossing te moeten krijgen.

Zooals de Memorie van Toelichting doet opmerken ware de « hervorming uitgevoerd volgens het stelsel van de heeren De Bruyne en consoorten onvoldoende en onvolledig.

« Onder financieel oogpunt vertoont het stelsel van den heer De Bruyne en consoorten vele leemten waarvan de belangrijkheid en de gevaren niet te loochenen zijn.

» Het voorstel van de heeren Lombard en consoorten maakt langs den anderen kant inbreuk op de vakvrijheid op dewelke ieder werkman rechtmatig recht heeft, daar waar dit stelsel het recht op een pensioen afhankelijk maakt van het indienen van een bewijs van minstens dertigjarigen dienst in de mijnen en loopt uit op eene rechtsweigering tegenover de « reizende werklieden » met hun de rechtvaardige vrucht te onttrekken der opofferingen die zij, met het oog op het ouderdomspensioen gedaan hebben, gedurende de in de mijnen doorgebrachte werkjaren.

» Volgens de inzichten van het Gouvernement dient het pensioen der mijnwerkers, in de eerste plaats in harmonie gesteld met de regelen van de algemeene verzekeringswet waarvan de Kamers het onderzoek hebben begonnen. »

Wij achten overbodig in lange beschouwingen de rechtmatigheid te billijken van eene bijzondere wetgeving op de pensioenen voor mijnwerkers. In zijn verslag wijst de heer Heyman terecht op hun zwaren arbeid, hun gevaarvol bestaan dat in geen andere nijverheid is bekend, de inspanning die de arbeiders en de mijnbazen zich hebben moeten getroosten om hun sociaal bestaan te verbeteren; en die beschouwingen verdienen dat de wetgeving iets in hun speciaal voordeel zou tot stand brengen.

Wij sluiten ons volledig aan bij deze zienswijze.

Het behandelde ontwerp heeft hoofdzakelijk voor doel de wetten op de pensioenen voor mijnwerkers en die op de arbeiderspensioenen in het algemeen in eenklank te brengen.

Wij vinden daarin de bijzonderste kenmerken terug : het ontwerp bepaalt er zich niet bij het stelsel der ouderdomspensioenen in te richten, doch het bekommert zich ook om het lot van het gezin van den mijnwerker, en met het oog daarop, voert het de verzekering in tegen vroegen dood van het gezinshoofd, met eene overlevingsrente te verleenen aan de weduwe en aan de weezen en met aan de weduwe een ouderdomspensioen te waarborgen, zoo haar man dit pensioen reeds genoot en zij den leeftijd van vijf en zestig jaar heeft bereikt.

Maar hier moest men rekening houden met de bijzondere voordeelen die de vroegere wetten en sommige organismen verleenden aan de mijnwerkers : naast de ouderdomsrenten bij de Lijfrentkas verworven, zijn er rentetoeslagen, is er het behoud der thans aan de oud-arbeiders betaalde renten en de verhooging daarvan. Al die maatregelen zullen in groote mate de lasten van de verzekering doen toenemen. Men heeft naar stevige financiële grondslagen moeten uitzien, met behoud van de verworven rechten en zoo de amendementen door de Kamer goedgekeurd de lasten van de verzekering nog hebben verzwaaard, toch lijkt het dat de maatregelen die dit moeten verhelpen niet van zulken aard zijn dat daardoor het evenwicht van het ontwerp in het gedrang zou komen.

Hier nog vinden wij de drievoudige samenwerking : die van den arbeider zelve en, wat opvallend is, deze medewerking werd nooit in twijfel getrokken, en vóór elke desbetreffende wetgeving, werd zij algemeen aangenomen in de mijnwerkerskringen, die van den mijnbaas en die van den Staat.

De wet loopt dus evenwijdig met de algemeene pensioenwet der toekomst.

* * *

De wetgever komt voor een aantal vragen te staan. Wij kunnen niet beter doen dan stap voor stap de orde te volgen waarin het ontwerp werd opgemaakt.

Achtereenvolgens zullen wij onderzoeken :

1° De algemeene bepalingen die de synthese zijn van de verschillende factoren die bijdragen tot de inrichting van de verzekering ;

2° De voorwerpen der verzekering en de wijze waarop zij wordt verwezenlijkt ;

3° De organismen die het raderwerk vormen van de verzekering, hunne inrichting en werking ;

4° De strafbepalingen tot waarborg van de verplichte verzekering ;

5° Het tijdstip waraop de wet van kracht wordt.

In den loop van dit verslag zullen wij ook afzonderlijk moeten nagaan welke maatregelen werden genomen voor het normaal tijdperk en welke voor het overgangstijdperk. De wet stelt dus oplossingen voor van definitieven en van tijdelijken aard.

EERSTE TITEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Hier wordt omschreven het doel van de verzekering en de hoedanigheid der verzekeringsplichtigen.

In het eerste artikel van het oorspronkelijk ontwerp worden als verzekeringsplichtigen beschouwd de arbeiders te werk gesteld in een Belgisch kolenmijnbedrijf, zonder onderscheid van leeftijd noch van kunne. Dit artikel is dus veel ruimer dan dit der vroegere wet, het breidt de toepassing van de wet uit tot al de arbeiders van de mijn zonder onderscheid, en zonder de arbeiders, die ouder dan zestig jaar zijn, uit te sluiten. Blijven deze laatsten bij de mijn na dien leeftijd, dan wordt hunne rente verhoogd door de verplichte storting en zij krijgen aldus een rechtmatige belooning voor hun moed.

De bestaande wetgeving had voor gevolg van den arbeid in de mijn de arbeiders afkeerig te maken die, ondanks hun leeftijd, nog genoeg werkracht bezaten om in hun bestaan te voorzien. Aldus zullen zij niet meer geneigd zijn al te vroeg hun rust te nemen.

Naast de eigenlijke mijnwerkers zijn nog aan de wet onderworpen de arbeiders te werk gesteld in bedrijven die zekere analogie vertoonen met het werk in de mijnen, onder meer de arbeiders in de geconcedeerde metaalmijnen, alsook de afgevaardigde arbeiders bij het mijntoezicht. De gelijkstelling der eersten werd in 1914 door de Kamers gestemd; het huidig ontwerp stelt voor er ook de werklieden afgevaardigden bij het arbeidstoezicht mede gelijk te stellen. Dat is maar billijk. Doch bij amendement heeft de Kamer daarmee gelijkgesteld de werklieden arbeidende in de ondergrondse ontginningen, zooals leigroeven, klei- en fosphaatontginningen, enz., alsmede de werklieden arbeidende in de fabrieken van bijproducten der steenkolen, die bij de kolenmijnen bestaan of daarbij later zullen bestaan. Een Koninklijk besluit echter bepaalt onder welke voorwaarden die werklieden tot het voordeel der wet worden toegelaten.

De Commissie van den Senaat heeft niet gemeend deze bij amendement voorgestelde gelijkstelling te moeten behouden. De argumenten die daarvoor pleiten schijnen wel zwak wanneer men hen vergelijkt met die welke men tegen de gelijkstelling doet gelden. Wij vinden die trouwens terug in het aanvullend verslag van den heer Heyman (Stuk n° 256). Daarin wordt gezegd :

« De nijverheid der leigroeven is juridisch gerangschikt bij deze van de steengroeven, en het zou voorzeker logischer geweest zijn de arbeiders in de leigroeven te onderwerpen aan het regime van de algemeene pensioenwet waardoor aan de ondernemers van steengroeven toegelaten wordt, ten voordeele van de arbeiders in deze nijverheid werkzaam, beroepsgroeperingen op te richten gelijk aan deze waarin de werklieden der kolenmijnen zijn gegroepeerd.

» Anderzijds, zoo er al geen hooger bezwaar bestond tegen het onderwerpen van de arbeiders in de leigroeven aan het regime der kolenmijnarbeiders om hen dezelfde rechten te doen genieten die zouden geëvenredigd worden aan de offers vereischt en van de ondernemers van leigroeven, en van de werklieden zelf, zou het anderzijds zeer onbillijk geweest zijn hun

de zeer bijzondere voordeelen toe te kennen die de kolenmijnarbeiders genieten, dank zij den geldelijken steun welke in het verleden door de kolenmijnnijverheid werd verleend.

» Ten aanzien van deze beschouwingen heeft de Commissie geoordeeld dat de gelijkstelling van de arbeiders in de leigroeven geene terugwerkende kracht mocht hebben ; zij kan dus enkel toegepast worden op de werklieden die aan den arbeid zijn op het oogenblik dat deze wet van kracht wordt. Wil de arbeider in de leigroeven bovendien aanspraak maken, behalve op de ouderdomsrenten verworven door zijne persoonlijke storting en den pensioenbijslag, op de pensioensaanvullingen door de wet voorzien, dan zal er eventueel moeten voorgeschreven worden dat deze aanvullingen slechts zullen toegekend worden op voorwaarde dat het kapitaal, dat deze aanvullingen vertegenwoordigt, door de ondernemers der leigroeven wordt bijeengebracht van zoodra zij in het genot treden van de ouderdomsrenten en van de aanvullingen, en gestort wordt in het gemeenschappelijk Pensioenfonds. »

Hetzelfde geldt voor de arbeiders in de klei- en fosphaatbedrijven, enz. Zooals men ziet heeft de Kamer de gelijkstelling der arbeiders in de leigroeven met eenig voorbehoud goedgekeurd, zoodat de wet enkel op hen van toepassing zal zijn ingeval de eigenaars der leigroeven een kapitaal bijeenbrengen van ettelijke millioenen met het oog op de voordeelen voorzien bij de wet. Dit zal echter aanleiding geven tot moeilijkheden tusschen werkgevers en arbeiders en dat is van groot belang, want aangezien zij niet hebben bijgedragen tot de vestiging van de gelmiddelen van het Nationaal Fonds, zoo kunnen deze arbeiders daaruit geen voordeel halen dan zoo zij en hunne werkgevers zich bijna niet te verwezenlijken offers getroosten.

De meeste leden van de Commissie waren van meening dat het beter ware voor deze categorie arbeiders eene bijzondere beroepskas tot stand te brengen, met zich te steunen op het gemak dat hun wordt verleend door de algemeene pensioenwet en dat aldus hun even spoedig en op meer bestendige wijze als met een Koninklijk besluit voldoening kan worden geschonken.

Uit de verklaringen van sommige leden blijkt dat de bijzondere beschermingsmaatregelen ten behoeve van de arbeiders in de kleibedrijven, enz. beter op hun plaats zijn in de wet op de vergoeding der arbeidsongevallen dan wel in die op de pensioenen.

Wat betreft de arbeiders werkzaam in de fabrieken van bijproducten der steenkolen, was de Commissie van meening dat dit voorrecht moet worden beperkt tot hen die voor het oogenblik de weldaad genieten van de wet op de pensioenen voor mijnwerkers, maar dat deze gelijkstelling niet moet worden uitgebreid tot de toekomst. De volledige gelijkstelling zou voor gevolg hebben het bijzonder karakter van de wet te ontwrichten, vermits deze wet betrekking heeft op de pensioenen voor *mijnwerkers*. De wijzigingen toegebracht in artikel 1, lid 3, toonen duidelijk aan wat de gedachte van de meerderheid van de Commissie was.

Met 7 tegen 4 stemmen stelt zij dus een nieuwen tekst voor en doet zij lid 4 als overbodig wegvallen.

*
* *

De wet is van toepassing op de Belgische arbeiders die bij eene Belgische mijn werken, maar wat is het lot der aldaar te werk gestelde vreemde arbeiders? Op die vraag antwoordt artikel 2 en geeft daaraan dezelfde op-

lossing als in de algemeene pensioenwet. Hier ook geldt het beginsel der wederkeerigheid en de landen, die aan onze landgenooten gelijkwaardige voordeelen inruimen, zullen voor hunne onderdanen de voordeelen van de Belgische wet bekomen. Dit beginsel hoeft niet meer te worden gebillijkt.

Voor den verzekeringsdienst moest worden rekening gehouden met sommige organismen die tot heden, in verschillende mate, een groote rol hebben vervuld op het stuk van mijnwerkerspensioenen.

Wij komen dus te staan tegenover :

- a) De Algemeene Lijfrentkas ;
- b) De gewestelijke voorzorgskassen ten behoeve van mijnwerkers en die het ontwerp gaat hervormen met het oog op hun aanpassing aan de nieuwe wetgeving ;
- c) Het Algemeene Pensioenfonds der mijnwerkers.

Het ontwerp huldigt het stelsel der capitalisatie samen met dit der verdeling. Dit zullen wij omstandig in den loop van dit verslag onderzoeken.

Als laatste algemeene bepaling vinden wij de drievoudige samenwerking van arbeider, werkgever en Staat en als aanvulling die van het Algemeen Pensioenfonds.

Daar er echter een zware nalatenschap van het verleden moet worden vereffend, zoo moest men van de bijdragen van het huidig geslacht volstrekt een deel der lasten afhouden van het vroeger tijdperk en wel uit naam van het solidariteitsbeginsel.

HOOFDSTUK II.

DE STORTINGEN.

In het eerste hoofdstuk hebben wij enkele algemeene bepalingen onderzocht. Onderzoeken wij thans het bedrag der stortingen van de belanghebbenden arbeiders en werkgevers.

Het bedrag dezer stortingen is bepaald op 5 t. h. van de loonen ; het ontwerp door de Regeering ingediend bepaalde dat zij moesten worden gedaan bij gelijke helften door de mijnbazen en de mijnwerkers, maar een amendement in de Kamer heeft deze verdeling gewijzigd, het heeft de bijdrage van den werkgever op 3 t. h. gebracht en die van den arbeider op 2 t. h. verminderd.

De Regeering steunde haar voorstel van gelijke verdeling op de regelen geschreven in de algemeene verzekeringswet en op de bepaling der wet van 1920, die op 2 1/2 t. h. van de loonen de bijdrage der werkgevers vaststelde.

De Kamer heeft erkend dat op den arbeider de plicht weegt te waken over zijne toekomst en zich de daarvoor noodige offers te getroosten, en de ontwerpen der heeren De Bruyne en Lombard huldigden dit beginsel, maar de verdeling der lasten was een andere ; de werkgevers moesten bijdragen voor 3 t. h. der loonen en de arbeiders voor 1 1/2 t. h. of 2 t. h. Deze laatste zienswijze was overwegend onder voorwendsel dat de offers van den arbeider gevegd deze verhouding niet mochten overschrijden zonder zijn begroting in gevaar te brengen.

De tegenwoordige toestand der mijnbedrijven was ook een maatstaf bij de bepaling van hun aandeel en wij koesteren den wensch dat deze last geen prijsstijging van de brandstof voor gevolg moge hebben, wanneer de winsten niet zoo hoog mochten zijn als het vorige jaar. Op dit gebied ook, gaat het algemeen belang boven de particuliere belangen, hoe eerbiedwaardig deze ook wezen mochten.

Het ontwerp dat wij onderzoeken wijkt hier af van de beginselen van de algemeene pensioenwet, in dezen zin dat de bijdrage van den belanghebbende niet meer berekend wordt op een vaste storting, wat allicht in technisch opzicht een beter stelsel is. Maar, behalve dat het stelsel gesteund op een procent van de loonen in de tegenwoordige wet voor de mijnwerkers bestaat, toch is het buiten kijf dat de bijdrage, in zoo nauwe verhouding mogelijk tot de loonen berekend, en dat het pensioen aangepast aan de behoeften van de belanghebbenden en berekend volgens de loonen zelve, beter beantwoorden aan de gezonde beginselen der voorzorg.

Zoo dit stelsel niet in aanmerking kwam voor de pensioenen in het algemeen, dan is het wijl de beroepen en ook de loonen van al te uiteenloopenden aard zijn en dat het gemakkelijk is de renten te berekenen wanneer de stortingen over bepaalde bedragen loopen. Het is echter niet onmogelijk dat, na opgedane ervaring, men ertoe komt de bijdragen te berekenen in verhouding tot de loonen voor al de categoriën pensioentrekkers.

Voor het mijnbedrijf is de toestand heel anders en het ontwerp kon, zooals wij zullen zien, de verzekeringsplichtigen rangschikken volgens hun jaarlijksch loon.

Behalve zijn loon ontvangt de mijnwerker voordeelen in natura, bij voorbeeld steenkolen of een woning; deze voordeelen komen niet in aanmerking bij de bepaling van het loon dat tot grondslag dient voor de berekening van zijne 2 t. h. korting (art. 6.).

Bij de betaling houdt de werkgever de bijdrage van den arbeider af die bij hem werd te werk gesteld, onverschillig welke de duur zij, en voegt daarbij zijne persoonlijke bijdrage overeenstemmend met het voor ditzelfde tijdperk verschuldige loon (art. 7.). Een Koninklijk besluit regelt omstandig deze afhoudingen, doch, vanaf het in werking treden dezer wet, zal elke werkgever deze afhouding moeten voorzien in zijn werkplaatsreglement (art. 8.).

TITEL II.

VOORDEELLEN AAN DE VERZEKERDEN VERLEEND EN BESTEMMING DER INKOMSTEN.

De voordeelen aan de verzekerden verleend zijn talrijk en van verschillende aard, en hier moeten wij het definitieve normale tijdperk beschouwen, tijdens hetwelk de wet volledig van kracht zal zijn en het overgangstijdperk waarvoor rentetoeslagen worden voorzien om een heele reeks mijnwerkers niet van pensioen te berooven, die, wegens hun ouderdom, al de voordeelen van het ontwerp niet kunnen genieten.

In normaal tijdperk heeft ieder verzekeringsplichtige arbeider aanspraak op :

- 1° Een jaarlijksche en levenslange ouderdomsrente bij de Algemeene Lijfrentkas ;
- 2° Een pensioentoeslag ten laste van het Algemeen Pensioenfonds ;
- 3° Eene overlevingsrente ten bate van de weduwe en, desvoorkomend, van de weezen ;
- 4° Een ouderdomsrente voor de vrouw.

Behalve wat betreft de bijdrage van het Pensioenfonds, zal men opmerken dat het ontwerp binnen het kader der algemeene wet past.

In het overgangstijdperk heeft elke arbeider, die aan de leeftijdsvereischen voldoet, aanspraak op :

- 1° Een rentetoeslag ten laste van den Staat ;

2° Een pensioentoeslag ten laste van het Algemeen Pensioenfonds (art. 9).

Een bepaalde hoeveelheid van de persoonlijke stortingen van den belanghebbende en van de bijdragen van den werkgever, dient voor de vestiging van de ouderdoms- en overlevingsrenten bij de Algemeene Lijfrentkas. Het overschot wordt in het Pensioenfonds gestort dat, met de hulp van andere inkomsten, den dienst verricht der aanvullingen en toeslagen op pensioenen en tegemoetkomingen ten behoeve van mijnwerkers, weduwen, weezen en invaliden, alsook van de pensioenen en tegemoetkomingen aan de titularissen waarvan de rechten erkend werden vóór het van kracht worden dezer wet (art. 10).

Zooals wij reeds deden opmerken, vinden wij hier een gelukkige combinatie van het capitalisatie- en van het verdeelingstelsel : capitalisatie voor de verrichtingen bij de Algemeene Lijfrentkas ; verdeeling voor die gedaan door den Staat en het Algemeen Pensioenfonds.

Deze beide stelsels zijn genoegzaam bekend opdat elke verdere verklaring overbodig zij.

Verder zullen wij zien welke hoeveelheid van de stortingen, ingeschreven op het boekje van den belanghebbende, dienen moet voor den dienst der renten.

Om de volgorde van het ontwerp van dichterbij te volgen, zullen wij drie vraagstukken onderzoeken :

Afdeeling I. Vestiging der ouderdoms- en overlevingsrenten (artt. 11 tot 17) ;

Afdeeling II. Bestemming der stortingen (artt. 18 tot 26) ;

Afdeeling III. Verdeeling der stortingen (artt. 27 tot 30).

AFDEELING I. — *Vestiging der ouderdoms- en overlevingsrenten.*

De vestiging der eigenlijke ouderdoms- en overlevingsrenten geschiedt door aansluiting bij de Algemeene Lijfrentkas, aansluiting die verplichtend is voor allen die te werk zijn gesteld bij de mijn, bovengronds of ondergronds, alsook voor al degenen die bij een gelijkaardig bedrijf arbeiden.

Het beginsel van het persoonlijk boekje, dat zoo in 1911 werd bestreden, kreeg dus de overhand en het gevolg daarvan is dat elke aangeslotene, op den voor het pensioen bepaalden leeftijd, de rente trekken zal door zijne stortingen en die van den werkgever verworven. De belangen der niet vaste arbeiders zijn dus volledig gevrijwaard. Maar in strijd met wat voorzien is in de algemeene pensioenwet, is de verplichte storting van den arbeider geen bepaalde som van 12 of 36 frank. Deze wordt berekend op zijn loon en maakt zij daarvan 2 t. h. uit. Om de berekeningen te vergemakkelijken, alsook de verrichtingen bij de Lijfrentkas, heeft het ontwerp denkbeeldige loonen bepaald en den grondslag daarvan procentsgewijze berekend. Het verdeelt de arbeiders in zes klassen volgens de loonen :

- 1^e klas, loon beneden 3,000 frank ;
- 2^e — van 3,001 tot 4,500 frank ;
- 3^e — van 4,501 tot 6,000 frank ;
- 4^e — van 6,001 tot 7,200 frank ;
- 5^e — van 7,201 tot 8,400 frank ;
- 6^e — boven 8,400 frank.

Het ontwerp voert aldus eene evenredige verdeeling in die, bij gemis van volstrekke strakheid, toch de verdienste heeft aan elken belanghebbende

voordeelen te waarborgen die in vaste verhouding staan tot de getrooste offers.

Om het jaarloon te kennen, onderstelt men dat de arbeider gedurende drie honderd dagen heeft gearbeid, en men vermenigvuldigt het gemiddeld dagloon met drie honderd.

Heeft de arbeider slechts gearbeid gedurende minder dan één maand, dan wordt hij gerangschikt op grond van het gemiddeld loon dat hij gedurende dit tijdperk heeft verdiend. Zoo de arbeider, in den loop van eenzelfde jaar, tot verschillende klassen heeft behoord, dan neemt men zijn gemiddeld loon vermenigvuldigd met drie honderd.

Met elk der klassen stemt dus een gemiddeld dagloon overeen dat het ontwerp als volgt berekent :

1 ^e	klasse,	loon	beneden	10	frank	per	dag ;
2 ^e	—	—	van	10	tot	15	— —
3 ^e	—	—	van	15	tot	20	— —
4 ^e	—	—	van	20	tot	24	— —
5 ^e	—	—	van	24	tot	28	— —
6 ^e	—	—	boven	28	frank	per	dag.

Dit stelsel van rangschikking der arbeiders levert twee groote voordeelen op, eerst brengt het steeds het pensioen in verhouding tot de bezoldiging en bij gevolg stijgt het gevergd offer met de stijging van het loon ; en zulk stelsel moest voor al de pensioenen worden toegepast ; vervolgens kan de arbeider op elk oogenblik weten wat het bedrag is van het pensioen dat hij reeds heeft verworven, gelet op zijn loon en op de getrooste offers.

Het is duidelijk dat de stortingen van den arbeider geschieden met afstand van kapitaal en dat de berekeningen werden gedaan met de grootste nauwgezetheid en eene wiskundige stiptheid ; de verzekerde heeft dus een maximum-waARBORG.

Artikel 14 bepaalt het bedrag der persoonlijke stortingen ; op het eerste zicht lijkt het dat er gemis van overeenstemming is tusschen zijne voorschriften en die van artikel 5 dat de storting op 2 t. h. van het loon bepaalt.

Dit artikel maakt een onderscheid tusschen ongehuwden, weduwnaren en uit den echt gescheidenen eenerzijds en gehuwden anderzijds. Wij vinden hier dezelfde gedachte terug die dit onderscheid in het leven riep, waar het de algemeene wet geldt : de ongehuwden moeten niet in dezelfde mate bijdragen tot de vestiging van de overlevingsrente.

Het blijkt uit dit artikel dat de ongehuwden niet 2 t. h. op hun loon zullen betalen en dit is allicht te betreuren, want beter dan de arbeiders, die gezinslasten hebben, kunnen de ongehuwden zich de noodige offers getroosten om een pensioen te verzekeren aan allen, die onder het vroegere stelsel tot het genot van een pensioen waren geroepen, zonder zich eenig persoonlijk offer te hebben getroost om het te bekomen.

Maar dit gemis van overeenstemming is slechts van schijnbaren aard en er is geen strijdigheid tusschen de bepalingen van artikel 5 en de tabel bij artikel 14. De cijfers van deze tabel vertegenwoordigen inderdaad niet de algeheelheid van de inspanning die van den mijnwerker wordt gevergd, maar enkel het aandeel dat de Staat bestemt voor het eigenlijk pensioen en de overlevingsrente. Het offer van den werkgever en den arbeider gevergd bedraagt een totaal van 5 t. h. van de loonen. Van dit totaal, houdt het ontwerp, krachtens artikel 10, een zekere hoeveelheid af voor dezen dienst en het overschot wordt gestort in het Algemeen Pensioenfonds voor andere diensten.

Uit deze tabel blijkt dat deze hoeveelheid ongeveer 2 t. h. bedraagt voor de gehuwden en 1 t. h. voor de ongehuwden. Deze laatsten dragen dus voor een grooter bedrag bij tot de vestiging der reserves van het Algemeen Pensioenfonds.

Zoo wij thans het aandeel van den Staat onderzoeken, dan zien wij dat hier nog de Staat zich dezelfde offers getroost als voor de pensioenen over het algemeen en dat de bijdrage des te sterker is daar de leeftijd van de mijnwerkers meer is gevorderd.

Wij vinden dus hier eene bijdrage van :

0.50	per frank gestort voor de verzekerden geboren na 1880 ;
0.60	— — — van 1875 tot 1880 ;
0.75	— — — van 1869 tot 1874 ;
1.00	— — — van 1861 tot 1868.

Deze bijdrage houdt eveneens op wanneer zij een rente van 240 frank voor den man en een van 240 frank voor de vrouw heeft gevestigd, met dezelfde reserves zoo de belanghebbende in genot van haar overlevings-rente treedt vóór dat zij den leeftijd van vijf en zestig jaar heeft bereikt, of zoo zij in genot van haar ouderdomspensioen treedt vóór dat zij hare overlevingsrente trekt.

Hier nog is er volledig parallelisme bij de bepaling van het maximum der stortingen die kunnen toelagen genieten. Dit maximum is ook in deze wet bepaald op 288 frank, gevestigd door verplichte, niet verplichte of vrijwillige stortingen.

AFDEELING II. — *Bestemming der stortingen.*

De persoonlijke stortingen van den arbeider en de Rijkstoelagen worden dus ingeschreven in het persoonlijk boekje van den belanghebbende ; zij worden zijn eigendom en, wat er ook moge gebeuren, de arbeider kan niet worden beroofd van de renten, die door middel van deze stortingen met afstand van kapitaal werden gevestigd.

Deze stortingen hebben een drievoudige bestemming, en hier nog moeten wij wijzen op den eenklank tusschen het ontwerp en de algemeene pensioen-wet (art. 18). Hier ook vinden wij als bestemming voor de stortingen :

- 1° De ouderdomsrente van den belanghebbende ;
- 2° De overlevingsrente voor zijne weduwe ;
- 3° De ouderdomsrente voor zijne vrouw.

Het bedrag van de ouderdomsrente van den belanghebbende wordt niet aangegeven, aangezien deze 720 frank mag overschrijden op den leeftijd van vijf en zestig jaar, zoo de arbeider voortgaat met arbeiden. De overlevingsrente is bepaald op 360 frank en de ouderdomsrente voor de vrouw op 720 frank. Deze beide renten eens gevestigd, dient de volledige storting van den arbeider tot volmaking van zijn eigen ouderdomsrente.

Tijdstip van ingenottreding.

De ouderdomsrente van den mijnwerker gaat in op den eerste der maand volgende op die waarin de belanghebbende zijn zestigste jaar bereikt, zoo hij bovengrondsch arbeider is, zijn vijf en vijftigste jaar, zoo hij ondergrondsch arbeider is.

Het oorspronkelijke ontwerp voorzag deze ingenottreding voor den eersten dag van het volgende kwartaal, maar de Regeering heeft er bij amendement in toegestemd den dag der ingenottreding te vervroegen, en daarvoor moet men haar dankbaar zijn; de tweede lezing door de Kamer aangenomen is voordeelijker voor den arbeider dan de oorspronkelijke tekst, want, nadat hij den leeftijd van zestig of vijf en vijftig jaar heeft bereikt, zal de arbeider ten hoogste dertig dagen moeten wachten om in genot van zijn ouderdomspensioen te treden; met den oorspronkelijken tekst had hij tot negentig dagen kunnen wachten. De Regeering is echter niet ingegaan op de voorstellen van de heeren De Bruyne en Lombard, waar zij den leeftijd van vijftig jaar voorstelden voor de ingenottreding. Uit statistieken blijkt dat de leeftijd van vijftig jaar, zoomin voor de mijnwerkers als voor de overige arbeiders, met het staken van de bedrijvigheid samenvalt; het algemeen zoowel als het particulier belang zijn het eens om te verklaren dat het pensioen enkel mag worden verleend, wanneer de arbeider niet meer in staat is met zijn arbeid in zijn behoeften te voorzien. Het is dus anti-sociaal en anti-economisch den leeftijd voor het pensioen te bepalen op een oogenblik dat de meeste belanghebbenden hunne krachten nog kunnen benuttigen.

Men mag dus verhoplen dat de verbeteringen, die sedert enkele jaren werden toegebracht aan de levensvoorwaarden van den arbeider, in opzicht van gezondheid en arbeidsregeling, eenen weldadigen invloed zullen hebben op de werkkracht der mijnwerkers.

Een laatste beschouwing die pleit ten gunste van den leeftijd onderscheidenlijk van zestig of van vijf en vijftig jaar ligt in de financieele mogelijkheden. Indien de Regeering groote opofferingen eischt vanwege den werkgever en den werkgever, van haren kant zijn de opofferingen niet minder aanzienlijk en het is duidelijk dat zij vermeerderen naarmate het pensioen op minder gevorderden ouderdom verleend wordt. Stellig moet men in deze omzichtig te werk gaan indien men werkelijk het beoogde deel wil bereiken, zoo niet zou men bij het capitalisatiestelsel de renten aanzienlijk vermindern; door het verdeelingsstelsel zouden de lasten opgelegd aan de pensioenkas sterk toenemen.

Voor al die redenen blijft de leeftijd van zestig jaar behouden voor de bovengrondsche arbeiders; dat is vijf jaar vroeger dan de leeftijd vereischt voor de pensioenen over 't algemeen; de leeftijd van vijf en vijftig jaar werd behouden voor de ondergrondsche werkers.

Indien echter het eerste voorstel van den heer Lombard niet kon aangenomen worden, dan is er een ander dat de Regeering uit het verslag van ons geacht medelid heeft overgenomen. De Regeering was het eens met de heeren Lombard en consoorten om te wenschen dat de werklieden zouden aangemoedigd worden in de mijn, evenals in elken anderen nijverheidstak, langer te arbeiden dan tot hun zestig of vijf en zestig jaar, indien hun krachten het toelaten. Het ontwerp voorziet in dit opzicht dat de arbeider geen enkel der voordeelen in de wet bepaald verliest, en dat hij de uitbetaling van zijn pensioen tot zijn vijf en zestig jaar kan uitstellen. In dit geval verkrijgt hij bijkomende rente (art. 19, § 3).

Dit is een uitmuntende bepaling, want noch de gemeenschap, noch de arbeider hebben er voordeel bij dat deze laatste ophoudt te werken indien hij nog in staat is een nuttigen arbeid te verrichten. De huidige wet verleende die vrijheid niet aan den mijnwerker en dit is nog een verbetering op de voorgaande wetgeving.

Uit een onderzoek der tabellen bij de Memorie van toelichting gevoegd blijkt voldoende dat die pensioensvermeerderingen niet te verwaarloozen zijn; zij toonen inderdaad aan dat de rente van jaar tot jaar sterk toeneemt;

indien de ondergrondse arbeider de vereffening van een jaar uitstelt, dan verhoogt zijn pensioen met 8.39 t. h., indien hij ze vijf jaar uitstelt dan is het pensioen 53.68 t. h. hooger en indien hij ze uitstelt tot op vijf en zestig jaar dan is het 154.45 t. h. grooter, dat wil zeggen dat zijn pensioen anderhalf maal zoo groot is als hetgeen hij op vijf en vijftig jaar zou getrokken hebben. Hetzelfde geldt voor de bovengrondse arbeiders : voor hen bedraagt de verhooging van 9.93 t. h. tot 65.56 t. h. het vijfde jaar, hetgeen overeenkomt met een verhooging van ongeveer 800 frank.

Wij stippen ook aan dat de tabellen van de Toelichting opgemaakt werden volgens de loonen van 1922, deze stegen sedertdien ongeveer met 20 t. h., zoodat de cijfers met een vijfde mogen vermeerderd worden.

Bij artikel 19 moet op een stoffelijke vergissing worden gewezen.

De tekst bij eerste lezing goedgekeurd luidde : « De mijnwerker die ten minste dertig jaar werkzaam was in de ondergrondse werken der mijn, heeft recht, wanneer hij afziet van den mijnarbeid na den leeftijd van vijf en vijftig jaar ... »

Bij de tweede lezing werd deze tekst gewijzigd naar aanleiding van een aanmerking van den heer De Lattre, in verband niet met lid 2, doch wel met lid 3, alwaar het woord *hetzij* was weggevallen.

Nooit heeft eenig lid het pensioen gevraagd op den leeftijd van vijf en vijftig jaar voor al de arbeiders zoo boven als onder den grond ; zulke bepaling zou de geheele wet uit haar verband rukken, dit geeft eenieder toe.

Het geldt hier dus enkel een stoffelijke vergissing, zooals men licht zien kan met de beraadslaging in eerste en tweede lezing op te slaan.

De Commissie gaf dit eensgezind toe.

Een tweede amendement werd voorgesteld en goedgekeurd aan het slot van dit artikel. Ziehier waarom :

Ondanks hoogerbedoelde voordeelen, werd vrees geopperd nopens den uitslag van de bepaling bij artikel 19 en men is beducht dat de goede arbeiders de mijn zullen verlaten op den leeftijd van vijf en vijftig of zestig jaar en dan zullen gaan arbeiden bij een ander bedrijf.

Het is echter van een onbetwistbaar belang dat de arbeiders, die hun beroep grondig kennen, zoo lang mogelijk bij de mijn moeten blijven.

De Commissie was van meening dat, om dit te bereiken, men aan de beginselen een kleine kreuk mocht geven en dat het in dat geval beter ware het pensioen aan den mijnwerker uit te betalen en hem toe te laten zijn arbeid bij de mijn voort te zetten ; hij mag dus zijn pensioen en zijn loon samen trekken. Maar het blijft verstaan dat in dit geval de arbeider zijn vol loon moet trekken, dat wil zeggen het loon van de categorie waartoe hij behoort. Anders te handelen ware in strijd met het nagestreefde doel. De arbeider heeft dus het recht zijn pensioen op vijf en vijftig jaar te trekken, zoo hij ondergronds, en op zestig jaar zoo hij bovengronds arbeider is en zijn arbeid voort te zetten, ofwel het uitkeeren van zijn pensioen één, twee, drie of vijf, zelfs tien jaar uit te stellen. In het eerste geval zal het pensioen minder bedragen, maar het loon komt daarbij ; in het tweede geval kon het pensioen worden verdubbeld, maar dit ver en onzeker vooruitzicht is niet van dien aard, meent men, dat het den arbeider aanzetten zal bij de mijn te blijven.

Een practisch doel beoogend heeft de Commissie zich eensgezind bij het tweede amendement aangesloten.

*
* *

Wat de overlevingsrente van de weduwe betreft, zij wordt betaalbaar gesteld bij het afsterven van den verzekeringsplichtige ; hetzelfde geldt

voor de overlevingsrente toegestaan aan de wettelijke minderjarige kinderen en deze waarvan hij den last op zich genomen heeft (art. 20).

Indien de kinderen volle weezen zijn, dan wordt aan de overlevingsrente een jaarlijksche toeslag van 120 frank toegevoegd, voor elk kind beneden zestien jaar; deze toeslag wordt betaald vanaf het afsterven van den laatsten ouder. Hij valt ten laste van het Algemeen Pensioenfonds.

Wij hebben dan nog de ouderdomsrente van de vrouw van den verzekerde; zij wordt ook betaald vanaf den eersten dag der maand die volgt op den datum waarop zij den leeftijd van vijf en zestig jaar heeft bereikt (art. 23). De wet voorziet echter een uitzondering bij artikel 24 voor de vrouw van een mijnwerker die weduwe wordt na het in werking treden der wet; haar pensioen zal vóór haar zestig jaar betaalbaar gesteld kunnen worden, doch verminderd in verhouding tot haren wezenlijken leeftijd bij de ingetreding. Daarbij moet zij nog twee voorwaarden vervullen:

1° De echtgenoot moet als pensioentrekker gestorven zijn of aan de vereischen der wet voldoen om recht te hebben op een pensioen;

2° Zij moet gedurende tien jaar met een mijnwerker gehuwd zijn, zelfs door achtereenvolgende huwelijken.

De vrouw verliest in elk geval aanspraak op pensioen indien zij hertrouwt; zij behoudt echter alle rechten indien zij een tweede maal weduwe wordt.

De algemeene pensioenwet bepaalt dat de weduwe en de weezen van mijnwerkers geen aanspraak hebben op eene overlevingsrente indien de echtgenoot sterft door een ongeval, en de kas, waarbij hij aangesloten was, hem ten minste gelijkwaardige vergoedingen verleent. Het besproken ontwerp bevat dezelfde bepaling (art. 26) en deze maatregel vergt geen commentaar: de wet verleent slechts vergoedingen aan de weduwe en de weezen om hen toe te laten in de meest dringende behoeften te voorzien; een afsterven, gevolg van een ongeval, moet voor de betrokkenen geen gelegenheid zijn om hogere tegemoetkomingen te verkrijgen dan de andere weduwen en weezen.

Indien de tegemoetkomingen van de Kas der werkongevallen kleiner zijn dan de voordeelen door de wet toegekend, dan trekken de weduwen en weezen het verschil, zoodat zij op gelijken voet worden gesteld met de overigen.

Renteverhoogingen.

Ook hier loopen de bepalingen van de algemeene pensioenwet en het besproken ontwerp samen.

Eerst en vooral kunnen wij er op wijzen dat de weduwe een verhooging van overlevingsrente kan verkrijgen. Het kan inderdaad voorkomen dat de overlevingsrente van 360 frank niet bereikt werd bij het overlijden van den echtgenoot; in dat geval trekt de weduwe een toeslag van 120 frank maximum en minder indien de overlevingsrente, door stortingen gevestigd, reeds 240 frank bedraagt, daar de overlevingsrente nooit 360 frank mag overschrijden. Doch deze verhooging moet niet betaald worden door de Lijfrentekas, vermits deze de daartoe bestemde stortingen niet heeft ontvangen: deze renteverhooging is dus ten laste van den Staat.

De weduwe ontvangt een aanvullende verhooging indien de overlevingsrente en de verhooging ten laste van den Staat samen niet 360 frank bedragen. Het verschil wordt haar betaald door het Algemeen Fonds.

Om nog meer het huiselijk karakter van de nieuwe pensioenwetgeving te doen uitkomen, trekt de weduwe daarenboven (art. 22), een rentetoeslag van 120 frank voor elk kind uit haar huwelijk geboren of waarvan haar man den last op zich genomen had, hoe groot het aantal ook zij. Deze rente

wordt jaarlijks uitgekeerd tot dat elk kind zestien jaar oud is. Men onderstelt inderdaad dat het kind op dien leeftijd in leer gaat en een loon verdient. Ook deze toeslag valt ten laste van het Algemeen Fonds.

Deze rente wordt verdubbeld, dat wil zeggen dat bij de eerste rente van 120 frank voor elk kind minder dan zestien jaar oud een tweede rente van hetzelfde bedrag wordt gevoegd, indien het kind vader en moeder verloren heeft. Deze rente van 240 frank wordt verleend aan den persoon of aan de inrichting die den last van het kind op zich genomen hebben ; zij valt ten laste van het Algemeen Fonds.

Het Algemeen Fonds heeft nog twee andere rentetoeslagen te dragen (art. 25.), ten behoeve van de weduwen die haar pensioen kunnen aanvragen op zestigjarigen ouderdom :

1° Indien de ouderdomsrente van de weduwe bij de Lijfrentekas niet 360 frank bedraagt, dan wordt het verschil tusschen de verworven rente en dlt bedrag uitbetaald ten bezware van het Algemeen Fonds ;

2° Indien geen enkele ouderdomsrente voor de weduwe werd gevestigd, dan wordt het geheel bedrag van 360 frank betaald ten laste van het Algemeen Fonds.

De heer Lombard heeft hier een amendement voorgesteld naar luid waarvan de weduwen der gepensionneerden eveneens en om dezelfde redenen een pensioentoeslag moesten genieten ingeval het indexcijfer boven 400 stond ; hij begroot dezen toeslag op 50 t. h. van dien aan den man uitgekeerd.

De Commissie erkent de gegrondheid van deze aanmerkingen maar daar zij niet al te veel dit nieuwe voordeel wil uitbreiden, om het Nationaal Fonds niet in tekort te brengen, heeft zij zich aangesloten bij een nieuw voorstel waarbij deze toeslag wordt verleend aan de weduwen die ouder dan zestig jaar zijn en aan de bij artikel 24 voorgeschreven vereischten voldoen.

Zij heeft dit voordeel uitgebreid tot de weduwen der gepensionneerden krachtens de wetten van 1920 en aan die der invalide arbeiders gepensionneerd krachtens de wet van 1923 die eveneens dezen duurtetoeslag trekken.

Maar zij heeft dit voordeel niet verleend aan al de weduwen welke haar leeftijd zij en de tijd dat zij met een mijnwerker gehuwd waren. Deze uitbreiding zou veel te duur te staan komen en de financiële last ware niet te begrooten.

Wij zullen daarop terugkomen bij artikel 41.

Er valt nochtans te wijzen op een afwijking :

De verhoogingen toegekend aan de weduwen voor haar overlevings- of ouderdomsrenten kunnen alleen toegekend worden in zooverre de renten en pensioenen met hun toeslagen en verhoogingen samen de som van 1,500 frank niet bereiken (art. 26).

Bij artikel 26 moet ook een wijziging worden aangebracht om dit ontwerp in overeenstemming te brengen met de algemeene pensioenwet. Het gevolg daarvan is dat de rentetoeslagen voorzien bij artikel 21 zullen uitgekeerd worden zelfs zoo er echtscheiding of scheiding van tafel en bed is, wanneer deze toeslagen ten laste van den Staat zijn, maar dat enkel de toeslag ten laste van het Nationaal Fonds niet zal worden uitgekeerd. Het volstaat dus te zeggen : « De rentetoeslag voorzien bij artikel 21, lid 2, kan alleen verleend worden... »

AFDEELING III. — *Verdeeling van de gedane stortingen.*

De verdeeling van de stortingen, namens de verzekerden gedaan op hun persoonlijk boekje, verschilt niet zeer van het stelsel dat wij onderzocht hebben inzake de pensioenen in het algemeen.

Hier ook moeten wij een onderscheid maken tusschen drie reeksen verzekeringsplichtigen :

1° De vrouwelijke verzekeringsplichtigen die arbeiden bij mijnbedrijven boven den grond (art. 27). Hare stortingen alsmede de werkgevers- en Staatsbijdragen worden bestemd tot de vestiging van haar ouderdomsrente, de eenige waartoe deze reeks verplicht is ;

2° De ongehuwde mannelijke verzekerden, waarmede de weduwnaars en de uit den echt gescheidenen door het ontwerp worden gelijkgesteld (art. 28), zien deze stortingen voor 50 t. h. bestemd voor de vestiging van hun ouderdomsrente en voor 50 t. h. voor de vestiging van een kapitaal dat bij hun huwelijk of hertrouwen tot overlevingsrente wordt herleid.

Ook hier wordt het totaal bedrag der stortingen op naam van den belanghebbende tot de vestiging van de ouderdomsrente bestemd, als het kapitaal 1,800 frank bereikt.

Doch, daar het kan voorvallen dat die betrokkenen sterven vóór dat zij huwen, wordt het kapitaal in het Algemeen Pensioenfonds gestort. Deze bestemming is bij uitstek billijk (art. 29).

3° Wat de gehuwde werklieden betreft (art. 30), de stortingen op hun naam gedaan, worden voor 50 t. h. bestemd tot de vestiging van hun ouderdomsrente en voor 50 t. h. tot vestiging van de overlevingsrente ; zoodra deze laatste volledig is, worden deze 50 t. h. bestemd tot de vestiging van de ouderdomsrente van de vrouw ; slechts als deze een bedrag van 720 frank zal bereikt hebben wordt het volledig bedrag der stortingen bestemd tot vestiging der ouderdomsrente van den man. Men begrijpt dat dergelijk stelsel van aard is aansluiting bij de Lijfrentekas aan te moedigen van zoodra dit mogelijk is, te weten vanaf zes jaar, want de stortingen door de jeugd gedaan leveren het meest voordeelen op en de aldus verkregen renten worden verworven op een betrekkelijk niet gevorderden leeftijd.

Ziedaar de bepalingen voor de normale periode, dat wil zeggen voor het tijdperk waarop de wet haar volle rendeeing zal geven.

Wij moeten thans nog onderzoeken welke bijkomende voordeelen de wet toekent aan de bejaarde- en invalide arbeiders, alsmede de bijzondere maatregelen voor het overgangstijdperk.

Beide punten worden in de twee volgende hoofdstukken behandeld.

HOOFDSTUK II.

PENSIOENBIJSLAGEN TEN BEHOEVE VAN DE OUDE EN INVALIDE MIJNWERKERS.

Om recht te laten wedervaren aan de billijke eischen der mijnwerkers, heeft de Regeering het doelmatig geoordeeld benevens de hooger besproken pensioenen rentetoeslagen toe te kennen. Wij wezen er reeds op dat de kapitalisatie niet terzelfdertijd ouderdomsrenten kon vestigen ten behoeve van den betrokkene en van zijn vrouw en overlevingsrenten ten behoeve van de weduwe en de kinderen, zonder buitensporige opofferingen te eischen. Ook moet men zijn toevlucht nemen tot de pensioenstoeslagen ten behoeve der werklieden die volgens hun categorie zestig of vijf en vijftig jaar oud zijn

geworden en die gedurende een tamelijk langen tijd mijnarbeid hebben verricht. Het is een nieuw voordeel en in dit geval begrijpt men allicht dat sommige voorwaarden gesteld worden.

Deze toeslag wordt ten laste van het Algemeen Fonds gesteld ; het is dus noodzakelijk dit Fonds, in hoofdzaak gevestigd door de reserves der Voorzorgskassen, niet al te zeer te bezwaren en niettemin een behoorlijken toeslag te geven. Daarbij, vermits het Fonds dezen toeslag verleent, kan deze laatste alleen toegekend worden aan degenen die trouwe mijnwerkers zijn gebleven.

Laten wij de voorwaarden voor de toekenning van dezen toeslag onderzoeken (art. 31) :

1° De arbeider die aanspraak maakt op den rentetoeslag moet nog bij de mijn werkzaam zijn op het oogenblik zijner aanvraag. Hij verliest alle recht indien hij de mijn verlaat vóór den gestelden tijd ;

2° Hij moet vijf en vijftig jaar oud zijn indien hij onder den grond, zestig jaar indien hij boven den grond werkt ;

3° Hij moet bewijzen dat hij gedurende dertig jaar mijnarbeid heeft verricht.

De toeslag kan ten hoogste 360 frank, doch nooit minder dan 120 frank bedragen. Om hem vast te stellen dient rekening gehouden met den kas-toestand van het Algemeen Fonds en de schommelingen van het loon.

Er is echter meer : om de oude werklieden tegen den nood te beschermen, houdt het ontwerp rekening met het duur leven en met het indexcijfer. Zoo dit 400 punten overschrijdt, dan wordt een derde pensioentoeslag van 36 frank per schijf van 25 punten toegekend. Deze bepaling is een belangrijke nieuwigheid in de economie van het stelsel. Deze laatste toeslag is onafhankelijk van de andere, met dien verstande dat hij toegestaan of ingetrokken wordt volgens de schommelingen van het indexcijfer in den loop der jaren tijdens dewelke de oude arbeider zijn pensioen geniet. Hij gaat in vanaf den eersten dag der maand die volgt op den datum van de index-stijging.

Bij artikel 31 is eveneens een stoffelijke vergissing gebeurd, bij de stemming in tweede lezing. Deze is te wijten aan de wijziging gebracht in de nummering van de artikelen.

Het amendement voorgesteld door de Regeering sloeg op het nieuwe artikel 32 (vroeger 33) ; bij vergissing werd het ingelascht in het nieuwe artikel 31 (vroeger 32).

Dit blijkt duidelijk uit de beraadslaging in tweede lezing ; de heer De Lattre had overigens op de vergissing gewezen, maar zijn opmerking was uit het oog verloren.

Allen zijn het eens over dit punt en de Commissie was eensgezind om lid 2 van artikel 31 te doen wegvallen.

*
* *

Om volledig te zijn moest de wet ook begaan zijn met het lot der arbeiders die door een volledige en blijvende werkonbekwaamheid getroffen zijn. Dit geschiedt bij artikel 32.

De wet stelt sommige voorwaarden. De arbeider die na de toepassing der nieuwe wetgeving in zulk geval verkeert, kan de vervroegde uitkeering van zijn pensioen vragen ; dit zal natuurlijk verminderd worden in verhouding tot zijn leeftijd ; hij moet daarbij bewijzen dat hij :

1° Volledige en blijvende werkonbekwaamheid opliep als gevolg van ziekte ;

2° Dertig jaar oud is ;

3° Gedurende tien jaar bij een mijnbedrijf werkzaam was.

Het pensioen wordt hem uitgekeerd door de Algemeene Lijfrentkas. Daarenboven zal hij een pensioentoeslag krijgen van ten hoogste 720 frank, berekend *a rato* van 24 frank per jaar arbeid in de mijn en een verhooging van 36 frank indien het indexcijfer 400 punten overschrijdt. Deze bijlagen zijn ten laste van het Algemeen Fonds.

Wij hebben daareven de voordeelen onderzocht die door de wet aan de oude werklieden worden toegekend ; thans gaan wij na welke beschikkingen zij voorziet voor het overgangstijdperk.

HOOFDSTUK III.

OVERGANGSBEPALINGEN.

Een algemeene pensioenwet kan slechts haar volle uitwerking hebben na een tamelijk lang tijdperk, indien het kapitalisatiestelsel, het eenig oordeelkundige, als grondslag werd genomen.

Men moet nochtans zorgen voor de belanghebbenden van de huidige generatie, namelijk voor al degenen die wegens hun leeftijd niet al de voordeelen van de nieuwe wetgeving kunnen genieten. Voor hen moeten stellig uitzonderlijke maatregelen getroffen worden die vervallen naarmate de betrokkenen dezer generatie verdwijnen.

Men kan den leeftijd van achttien jaar als normaal aanzien om de voordeelen van de wet toe te kennen. Voor al degenen die ouder zijn bij de inwerkingtreding der wet, dus vooral degenen die geboren zijn vóór 1907, moeten bijzondere maatregelen voorzien worden. Men heeft dus zijn toevlucht moeten nemen tot het verdeelingsstelsel.

Deze bepalingen zijn van tweeërlei aard naarmate de Staat of het Algemeen Fonds er de gevolgen van dragen.

I. — Ten laste van den Staat :

Een renteverhoging voor elken arbeider geboren vóór 1907 tot 1866. Deze verhoging bedraagt 40 frank voor degenen die geboren zijn in 1906 en stijgt ongeveer met 20 frank per jaar om een maximum te bereiken van 700 frank voor de mijnwerkers in 1866 geboren (art. 31 en bijgevoegde tabel).

Deze renteverhoging (art. 34) wordt uitgekeerd van af vijf en vijftig jaar voor de ondergrondsche en van af zestig jaar voor de bovengrondsche werklieden, mits zij het bewijs leveren gedurende dertig jaar mijnarbeid te hebben verricht.

II. — Ten laste van het Algemeen Fonds :

Hier wordt de toeslag niet meer verleend aan al de arbeiders vóór 1907 geboren ; deze datum wordt verschoven tot 1901 om deze inrichting niet te zeer in gevaar te brengen.

Elke mijnwerker zal, indien hij dertig jaar dienst heeft, zestig jaar oud is en boven den grond arbeidt, een rentevermeerdering ontvangen van 40 frank, voor degenen die geboren zijn in 1900, tot 380 frank voor degenen die geboren zijn vóór 1867 (art. 34).

Indien hij onder den grond arbeidt, dan is die vermeerdering belangrijker want met een grondslag van 40 frank stijgt het bedrag aanzienlijker van jaar tot jaar om 420 frank te bereiken voor degenen die geboren zijn in 1872. Een onderzoek van de bij de wet gevoegde tabel toont aan dat een boven-

grondsche arbeider, in 1881 bij voorbeeld geboren, slechts 280 frank toeslag ontvangt, terwijl de ondergrondsche 380 frank trekt.

Indien deze arbeider een volledige en voortdurende werkonbekwaamheid opliep en bewijst gedurende tien jaar bij de mijn te hebben gewerkt, dan trekt hij een toeslag gelijk aan het dertigste per dienstjaar van den toeslag verleend aan de arbeiders van zijn leeftijd en categorie.

Uitzonderlijke maatregelen (art. 36) worden nog voorzien voor de bovengrondsche arbeiders vóór 1884 geboren, en de ondergrondsche arbeiders vóór 1889 geboren en die slechts twintig jaar dienst tellen bij de mijn : zij kunnen die voordeelen genieten tot een bedrag van het twee derde. Deze bijzondere gunst wordt hun verleend daar het ontwerp wil rekening houden met den toestand waarin zij verkeerden vóór de toepassing van de nieuwe wetgeving.

In de Memorie van Toelichting vinden wij een reeks tabellen en voorbeelden die genoegzaam aantonen hoezeer het nieuwe ontwerp de vroegere wetgeving verbetert. Uit die tabellen blijkt dat in normalen tijd :

1° Het pensioen van een bovengrondschen mijnwerker, die van af zijn leertijd gestort heeft kan tot 1,501 frank bedragen, de verhoogingen er in begrepen en zelfs tot 1,712 frank indien hij ongehuwd is ; voor de ondergrondsche arbeiders kan dit pensioen onderscheidenlijk 1,603 frank en 1,747 frank bereiken ;

2° Dezelfde pensioenen kunnen voor de bovengrondsche arbeiders onderscheidenlijk 2,189 frank en 2,661 frank bedragen indien zij de vereffening tot hun vijf en zestig jaar uitstellen ; voor de ondergrondsche werklieden zullen zij 2,645 frank en 3,074 frank bereiken indien zij de vereffening verschuiven tot hun twee en zestig jaar.

Tijdens het overgangstijdperk kunnen de pensioenen 1,500 tot 1,600 frank en zelfs tot 1,643 frank bedragen.

Dergelijke uitslagen zijn stellig niet van de hand te wijzen en er dient op gewezen dat al die cijfers met een vijfde kunnen verhoogd worden daar de loonen ongeveer met 20 t. h. gestegen zijn sedert de berekening derzer tabellen.

HOOFDSTUK IV.

RECHTHEBBENDEN OP LIJFRENTEN, PENSIOENEN EN TOELAGEN VÓÓR HET IN WERKING TREDEN DEZER WET VERLEEND.

Evenmin als de rechten der titularissen van kosteloze pensioenen worden geschaad of ingekrimpt door de nieuwe wetgeving op de ouderdomsrenten over 't algemeen, evenzeer behouden de titularissen van lijfrenten, pensioenen en vergoedingen, vóór dit ontwerp toegekend, al hun rechten (art. 38).

De nieuwe wetgeving breidt deze integendeel uit, daar zij vrij worden gesteld nog te werken, terwijl zij krachtens de wet van 1920 elken arbeid moesten gestaakt hebben of slechts nog het twee vijfde van het normaal loon mochten verdienen. Degenen die den moed hebben voort te arbeiden in plaats van vroegtijdig werkeloos te blijven worden aldus begunstigd.

Een wet van 1922 kent voordeelen toe aan de weduwen en wezen der invalide mijnwerkers ; die voordeelen waren ten laste van het Algemeen Fonds en blijven ook behouden.

Stippen wij ook aan dat elke mijnwerker of mijnwerkersweduwe, titularis van een rente ten tijdelijken titel, in uitvoering der samengeordende wetten van 30 Augustus 1920, ook voortaan een jaarlijksche vergoeding van

360 frank (art. 39) blijven trekken. Dit pensioen was maar tijdelijk en eindigde op 31 December 1924 ; het wordt vast en bestendig door dit ontwerp.

Al deze tegemoetkomingen zijn ten laste van de openbare besturen : van den Staat voor vijf achtsten, de Provincie voor een achtste, de Gemeente voor twee achtsten.

Naar mijn meening is deze verdeeling verkeerd voor de reeds opgegeven redenen. Ik kom er dus niet op terug.

De mijnwerkers die reeds een pensioen hebben krachtens het oude regiem genieten nog een ander voordeel. Het ontwerp verleent hun dezelfde voordeelen als aan dezen der overgangsperiode, namelijk een renteverhooging van 120 tot 360 frank, volgens de schommelingen van de loonen, en een vermeerdering van 36 frank per schijf van vijf en twintig punten boven 400 op het indexcijfer.

Deze laatste verhooging wordt insgelijks toegekend aan de invaliden die reeds een vergoeding ontvangen krachtens de wet van 1922 (art. 41).

Deze toeslagen en verhoogingen zijn ten laste van het Algemeen Fonds. Dit vervangt inderdaad het Nationaal Fonds, neemt alle verplichtingen over, benevens de nieuwe lasten door het tegenwoordig ontwerp opgelegd.

Om aan de talrijke mijnwerkers die wegens vaderlandsliefde werden weggevoerd of verbannen een blijk te geven van hare erkentelijkheid, stelt de Regeering (art. 42) voor, den tijd in den vreemde doorgebracht van 4 Augustus 1914 tot 1 Februari 1919 als dienstjaren in de mijnen te berekenen.

Hetzelfde geldt (art. 43) voor de dienstjaren bij het Belgisch- of een geallieerd leger tijdens den grooten oorlog doorgebracht.

Wij zullen allen dit blijk van erkentelijkheid toejuichen dat wij verschuldigd zijn aan onze landgenooten wier vaderlandsliefde aldus eenigszins beloond wordt.

TITEL III.

PENSIOENORGANISMEN.

Benevens de Pensioenmutualiteiten, waarvan men het belang en de diensten niet moet onderschatten, tellen wij bij deze inrichtingen :

- I. — De Algemeene Spaar- en Lijfrentkas ;
- II. — Het Algemeen Rentefonds der mijnwerkers ;
- III. — De Voorzorgskassen ;
- IV. — De rechtsprekende organismen.

Wij zullen er beurtelings de werking en de inrichting van onderzoeken.

EERSTE HOOFDSTUK

DE ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS.

De Algemeene Lijfrentkas vervult een belangrijke rol bij de vestiging der ouderdomspensioenen. Zij ontvangt inderdaad door het kapitalisatiestelsel de persoonlijke stortingen van den mijnwerker en de werkgeversbijdragen (art. 44). Niet alle stortingen echter worden aan de Lijfrentkas toevertrouwd ; alleen, zooals hooger werd gezegd, het gedeelte dier stortingen

die bestemd zijn tot de vestiging der ouderdomsrenten, of ongeveer de helft der verplichte stortingen bij artikel 5 aangeduid. De wederhelft wordt zooals wij straks zullen zien aan het Algemeen Fonds toevertrouwd krachtens de voorschriften van artikel 10 van het ontwerp.

De Staatsbijdragen die hooren bij deze stortingen worden insgelijks in de Algemeene Lijfrentkas gestort.

Deze inrichting ontvangt dus bijna al de stortingen die voor de pensioenen verplichtend zijn. Zij heeft het beheer van de gelden en wordt gelast met den dienst der renten.

Zij kan het nochtans niet doen op misbruikelijke wijze of zonder toezicht. Het ontwerp zegt dat zij moet gebruik maken van de tabellen van het sterftecijfer die dienen bij de toepassing der Algemeene Pensioenwet (art. 45).

Doch, daar men kan veronderstellen dat het leven van een mijnwerker meer gevaar loopt dan dit van andere arbeiders, schrijft de wet ook voor dat eerlang bijzondere tabellen voor het sterftecijfer bij de mijnwerkers zullen opgemaakt worden.

Daarenboven zullen deze tabellen goedgekeurd worden door den Minister van Nijverheid en Arbeid, evenals al de reglementen en tarieven door de Lijfrentkas opgemaakt. Het toezicht zal dus gemakkelijk uitgeoefend kunnen worden en alle misbruik vermeden (art. 46).

HOOFDSTUK II.

ALGEMEEN PENSIOENFONDS.

Als tweede uitvoeringsinrichting hebben wij het Algemeen Pensioenfonds (art. 47), dat eigenlijk niets anders is dan het Nationaal Fonds door de wet van 1920 tot stand gebracht.

Er zijn inderdaad een heele reeks pensioenen, pensioentoeslagen en verschillende vergoedingen die de wet niet ten laste kan leggen van de Algemeene Spaar- en Lijfrentkas; deze is gevestigd om de renten te betalen die verworven werden door stortingen op het persoonlijk boekje van den mijnwerker ingeschreven. Meer hoeft zij niet te doen. De nalatenschap der vorige wetten blijft echter te vereffenen, alsmede de bijzondere voordeelen aan de betrokkenen toegekend tijdens het overgangstijdsperk. Wie moet die lasten dragen?

Daar zij slechts de voortzetting zijn, met merkelijke verbeteringen, van hetgeen vroeger bestond, was het billijk er den last van over te dragen aan een inrichting die, op hare beurt, de verbeterde voortzetting is van organismen die sedert talrijke jaren ten voordeele van de mijnwerkers werden tot stand gebracht. Op die manier zal de toestand door de nieuwe wet in het leven geroepen zonder horten of moeilijkheid bij den bestaanden kunnen aangepast worden; de toestand werd alleen gewijzigd door het aanbrengen van meer waarborg, grootere voordeelen voor de belanghebbenden, een uitbreiding dezer voordeelen, en zulks zonder opofferingen te eischen die niet in verhouding zijn tot het nagestreefde doel.

Het Fonds heeft groote voorrechten. Hoofdzakelijk tot stand gebracht voor den dienst der mijnwerkerspensioenen, heeft het rechtspersoonlijkheid en kan giften en legaten ontvangen; daarbij voorziet het ontwerp voor het Fonds allerlei vrijstellingen van rechten en wordt het, om een grooter gezag te genieten, onder een dubbel toezicht geplaatst: onder toezicht van den Minister van Financiën in geldelijk opzicht; onder toezicht van den Minister van Nijverheid en Arbeid wat het actuarisch werk betreft.

Uit al het voorgaande in dit verslag vermeld moet men afleiden dat het

Fonds over belangrijke inkomsten moet beschikken om aan al zijn verplichtingen te voldoen.

Het ontwerp voorziet de volgende inkomsten (art. 48) :

1° Het vermogen van het Lijfrentefonds van de wet van 1920 ;

2° Een aandeel der werknemersstortingen en der werkgeversbijdragen ; dit aandeel kan geraamd worden op de helft ongeveer der verplichte stortingen van 5 t. h. op de loonen ;

3° De bijzondere bijdragen bij artikel 2 bepaald. Deze bijdragen zijn die door de werkgevers gestort op het loon der buitenlandsche arbeiders, waarvan deze niet kunnen genieten bij gebrek aan een overeenkomst met het land waaruit zij herkomstig zijn en dat gelijkwaardige voordeelen aan onze landgenooten zou waarborgen ;

4° De kapitalen gevormd in uitvoering van artikel 29, namelijk deze der ongetrouwen die gestorven zijn vóór dat zij huwden ;

5° De giften en legaten ;

6° De Staatstoelagen.

Men kan voorzien dat de inkomsten zullen voldoende zijn op voorwaarde dat het Fonds streng beheerd wordt ; om het evenwicht van zijn kas te verzekeren treft het ontwerp stipte maatregelen (art. 50) met afzonderlijke boekhouding voor de verschillende diensten. Het moet zelfs een bijzondere reserve vestigen (art. 51) ; deze reserve wordt samengesteld door het overschot van het Nationaal Fonds der wet van 1920. Wij zullen dadelijk zien hoe het benuttigd wordt.

De lasten van het Algemeen Fonds zijn van verscheiden aard (art. 52) en zijn allen het gevolg der bepalingen van de besproken wet. Zij bedragen :

1° De uitkeering van de pensioentoeslagen en vergoedingen voorzien ten gunste der bij de wetten van 1920 en 1922 betrokkenen ; daarbij moeten de nieuwe voordeelen van de besproken wet gevoegd worden. Dit is de nalatenschap van het verleden ;

2° De uitkeering van de pensioenverhoogingen aan de mijnwerkers van het overgangstijdperk, alsook de toeslagen en tegemoetkomingen ten behoeve der weduwen en wezen ;

3° De uitkeering der voordeelen toegekend aan de gepensioneerde mijnwerkers en dezer weduwen die gearbeid hebben bij verlaten mijnbedrijven. Men moest inderdaad ook met hun lot begaan zijn. Hun aantal, dat thans tamelijk gering is, zou in de toekomst kunnen aangroeien indien mijnbedrijven stil vielen ten gevolge van de uitputting der koollagen. Dergelijk gevaar bedreigt sommige onzer koolmijnen.

Wij hebben gezien dat de verrichtingen van het Algemeen Fonds steunen op het verdeelingsstelsel. Het is een kas die in haar jaarlijksche uitgaven moet voorzien door haar jaarlijksche inkomsten. Indien voor beide takken behoorlijk gerekend wordt, en alles laat voorzien dat het financieel evenwicht van het Fonds zal verzekerd zijn, dan kan er een overschot verkregen worden. Dit wordt dan in een Bijzonder Fonds gestort, dat gelast wordt de pensioensaanvullingen, die in den loop van het dienstjaar verleend worden, uit te keeren (art. 53).

Blijft er na deze verrichting nog een overschot, dan wordt het bij de reserve gevoegd.

Wij hebben gezien dat de *reserve* hoofdzakelijk wordt gevestigd door de kapitalen die voortkomen uit het vroeger Nationaal Fonds der wet van 1920 ; zij heeft echter een rol te vervullen zoodra de nieuwe wetgeving in werking treedt.

Zij heeft de volgende lasten te dragen :

1° Indien het Bijzonder Fonds een tekort heeft dan moet de Reserve den last der pensioenaanvullingen, tijdens het dienstjaar verleend, vereffenen ;

2° Zij verzekert den regelmatigigen dienst der renten, verhoogingen en vergoedingen ;

3° Zij voorziet in de gebeurlijke verliezen van het Algemeen Fonds en betaalt de voorschotten, die de Staat zou gedaan hebben, terug.

De Reserve moet dus eigenlijk de mathematische reserves vestigen die noodig zijn voor het dekken der pensioenaanvullingen. De kapitalen waarover zij beschikt laten verhoplen dat zij die mathematische reserves over enkele jaren zal gevestigd hebben. Indien het reservefonds nog aangroeit en een bedrag bereikt dat groot genoeg is om het dubbel der gewone jaarlijksche lasten van het Algemeen Fonds te dragen, namelijk als de rentedienst zal verzekerd zijn met al den gewenschten waarborg, dan kan de reserve andere diensten leveren aan de belanghebbenden. Thans is er geen enkel voordeel bij de kapitalen te zien vergrooten en, vermits zij gestijfd worden door de bijdragen van mijnwerkers en werkgevers, zijn het de arbeiders die de voordeelen van die overschotten zullen genieten. Dit is billijk.

Deze voordeelen bedragen :

1° Een verhooging van de ouderdomsrente van den mijnwerker bij middel van aanvullende stortingen door het Reservefonds op zijn lijfrentboekje gedaan ;

2° Een verhooging van de overlevingsrente der weduwen ;

3° Een verbetering van het lot van de invalide arbeiders.

Het spreekt van zelf dat een Koninklijk besluit noodig is om den vorm en de voorwaarden te bepalen waarin die nieuwe voordeelen toegekend worden.

Een andere opdracht van het Algemeen Lijfrentefonds, is de uitvoering te verzekeren van de overeenkomsten, met andere landen getroffen inzake mijnwerkerspensioenen (art. 56).

Het ontwerp bepaalt ook hoe het Fonds zal beheerd worden, hoe de leden van den beheerraad zullen benoemd worden, het voorziet de onvereinbaarheden, omschrijft de bevoegdheid van het bestuur, voorziet de aanstelling van een technischen en een financieelen raad, bepaalt hunne bevoegdheid, regelt eenige voorschriften ten gunste van het personeel van het Algemeen Fonds en van de gewestelijke Kassen. Het behandelt ten slotte de belegging van de kapitalen en neemt voorzorgen om een goed beheer van deze laatste te waarborgen.

Wij vinden het overbodig al deze punten breedvoerig uit te leggen; een aandachtige lezing doen er den aard en het belang van uitschijnen.

Wijzen wij er alleen op dat werknemers en werkgevers in gelijk aantal lid zijn van den bestuursraad, namelijk zes voor elke reeks en zulks derwijze dat elke gewestelijke kas vertegenwoordigd is door een werkgever en een werknemer. Er zijn daarenboven afgevaardigden van het Ministerie van Nijverheid en Arbeid en van het Ministerie van Financiën.

Wat de voorzitter betreft, deze wordt door den Koning benoemd, evenals de algemeene bestuurder; deze aanstelling is van aard meer vertrouwen te geven, meer aansluiting in het beheer, meer gezag aan den raad, die voor opdracht heeft een belangrijke rol te vervullen bij de toepassing der wet op de mijnwerkerspensioenen. Men kan dergelijke bepaling slechts goedkeuren.

Bij artikel 57 wilde de heer Lombard met de gepensioneerde arbeiders en hunne weduwen, die tot verlaten mijnbedrijven hadden behoord, gelijk stellen twee andere categoriën :

1° Die der gewonde arbeiders en die der arbeiders die tengevolge van hun verwondingen gestorven was ;

2° Den arbeider die recht had op de kosteloze uitdeeling van steenkolen en die de mijn moest verlaten tegevolge van opgedane verwondingen, die eene gedeeltelijke arbeidsonbekwaamheid van ten minste 50 t. h. voor gevolg hadden.

Deze beide categoriën personen zijn begrepen in de overeenkomst gesloten tusschen de werkgevers en arbeiders op 15 April 1920 in verband met de kosteloze uitdeeling van kolen.

De Commissie, de gegrondheid erkennend van het voorstel van het geachte lid, heeft echter niet gemeend zich daarbij te moeten aansluiten, aangezien deze overeenkomst geen verband houdt met de wet op de mijnwerkerspensioenen en vrijelijk tusschen werkgevers en arbeiders werd gesloten. Zij heeft er zich bij moeten bepalen hare sympathie voor dergelijke overeenkomsten te betuigen.

HOOFDSTUK III.

VOORZORGSKASSEN.

Bij het voorbereiden van een definitief wetsontwerp op de pensioenen voor mijnwerkers, kon men er niet aan denken de gewestelijke Voorzorgskassen over het hoofd te zien, hen te doen verdwijnen en van hare medewerking af te zien. Men mag de overgrooten diensten, die zij in het verleden hebben bewezen, niet vergeten ; zoo de mijnwerkers sedert lange jaren pensioenen genieten waarvan het bedrag in verhouding was tot de vroegere levensvoorwaarden, dan hebben zij dit aan de Voorzorgskassen te danken.

Wanneer de wet het verplichtend pensioen voor de mijnwerkers heeft ingevoerd, dan waren het nog de Voorzorgskassen die een der hoofdfactoren van het stelsel uitmaakten. De nieuwe wetgeving moest dus wel hare diensten erkennen en ze belasten met een belangrijk deel van de uitvoering der wetsbepalingen.

De Voorzorgskassen blijven dus behouden ; zij worden per gewest opgericht en derwijze dat elk bekken er een bezitten zal, waarvan al de mijnbedrijven van dit bekken zullen afhangen.

Zij vervullen de rol van verzekeringsorganismen, in dezen zin dat zij zorgen voor de inning der arbeidersstortingen en werkgeversbijdragen ; zij sluiten bij de Lijfrentkas al de mijnwerkers en de daarmede gelijkstaande arbeiders harer streek aan ; en wat nog gewichtiger is : zij onderzoeken de aanvragen om pensioen, zorgen voor de uitkeering van ouderdomsrenten, overlevingsrenten, toeslagen, verhoogingen en andere tegemoetkomingen. Hare opdracht is dus van het hoogste gewicht en, met het oog daarop, hebben de Voorzorgskassen aan haar hoofd eene bestuurscommissie, bestaande uit werkgevers en arbeiders in gelijken getale, alsook uit vertegenwoordigers der openbare besturen.

Deze bestuurscommissiën worden voorgezeten door een magistraat der rechterlijke macht, door den Minister van Nijverheid en Arbeid benoemd.

Hare begroting en rekeningen worden voorgelegd aan en goedgekeurd door den beheerraad van het Algemeen Pensioenfonds. Aldus staat alles in onderling verband en vormt het een merkwaardig geheel.

Het ontwerp bepaalt bovendien dat de vroegere Voorzorgskassen ontbonden

zijn en dat haar bezit toegekend wordt aan het Algemeen Pensioenfonds opgericht door de nieuwe wet. Dezen maatregel meenen wij reeds te hebben gebillijkt.

HOOFDSTUK IV.

RECHTSPREKENDE ORGANISMEN.

Het ontwerp voorziet nog de oprichting van een Hoogen Scheidsraad ; de bestuursraden der Voorzorgskassen doen slechts in eersten aanleg uitspraak over de aanvragen om pensioen en verhooging van elken aard.

Aan de belanghebbenden, die meenen benadeeld te zijn, moest een recht van beroep worden opengesteld. Het ontwerp verleent hun dat recht en regelt de samenstelling, het voorzitterschap, de bevoegdheid van dit rechtscollege, dat in hoogsten aanleg en zonder beroep uitspraak doet.

Deze bepaling heeft voor doel een leemte in de tegenwoordige wetgeving aan te vullen.

Het is overbodig de noodzakelijkheid te bewijzen van een buitengewoon rechtscollege, voor de geschillen waartoe de toepassing dezer wet aanleiding mocht geven.

Zooals echter de Memorie van Toelichting het doet opmerken, kan, overeenkomstig artikel 94 van de Grondwet, een rechtscollege op geldige wijze enkel bij een wet worden ingesteld. De wet van 5 Juni 1911 zegde niet *in terminis* dat de bestuursraden der Voorzorgskassen mochten besturen en recht spreken tevens.

De nieuwe wet heeft deze leemte aangevuld ; zij richt bijgevolg eene rechtspraak met twee trappen in, bestaande in eersten aanleg uit bestuursraden en in tweeden en hoogsten aanleg uit den Hoogen Scheidsraad.

Naar luid van het wetsontwerp, wordt het beroep van de beslissingen der bestuursraden aangebracht voor een Scheidsraad (art. 77). De besluiten van dezen raad zijn definitief en voor geen hooger beroep vatbaar (art. 79). De tekst van deze bepaling werd bij de tweede lezing in de Kamer gewijzigd en de tekst van artikel 77 is de volgende geworden : « De beslissingen van den Hoogen Scheidsraad zijn onherroepelijk en niet vatbaar voor beroep. »

Deze tekstwijziging kan tot verwarring aanleiding geven.

Om dit op te helderen, zal het ons volstaan te zeggen, bij wijze van verklaring, dat de bepaling van artikel 81, voor doel heeft op onherroepelijke wijze den grond van de zaken aan de gewone rechtsmachten te onttrekken, en dat geen verhaal nog mogelijk is tegen de beslissingen in hooger beroep, die uiteraard in hoogsten aanleg zijn geweest.

Deze tekst nochtans kan niet voor doel hebben de beslissingen van den Hoogen Scheidsraad te onttrekken aan de censuur van het Hof van Cassatie, bij afwijking van artikel 19 der wet van 25 Maart 1876, daar het beroep voor het Hof van Cassatie van rechtswege geschiedt, krachtens de algemeene beginselen der rechterlijke inrichting.

TITEL IV.

STRAFBEPALINGEN.

Evenals in de algemeene pensioenwet, strafbepalingen worden voorzien, zoo worden, in de bijzondere wet op de mijnwerkerspensioenen, sancties uitgevaardigd tegen de werkgevers die niet tijdig de stortingen doen uit naan van hunne arbeiders, of die de vereischte werkgeversbijdragen niet

storten. Er zullen evenveel overtredingen zijn als er verzuimen worden vastgesteld en de wet voorziet geen maximum; deze regel is dus van strenge toepassing. Tot nog toe was er slechts eene enkele geldboete, maar het ontwerp gaat verder en dreigt met een gevangenisstraf alwie, met voorweten, een valsche verklaring heeft afgelegd om een pensioen te bekomen of te doen bekomen en, zoo aldus pensioen werd toegekend, dient er teruggave te geschieden.

Om elken kwaden wil vanwege de mijnbazen te voorkomen, wordt eene geldboete voorzien tegen hen die weigeren mochten de voor de toepassing der wet noodige inlichtingen te verstrekken.

Zooals men ziet, heeft de Regeering al de noodige maatregelen genomen, opdat het recht op het pensioen op de meest strenge wijze worde gewaarborgd aan elken belanghebbende. Het is te wenschen dat dit deel van de wet nooit zal hoeven te worden toegepast.

TITEL V.

SLOTBEPALINGEN.

Tot slot voorziet het ontwerp nog enkele bijzondere bepalingen in titel V.

Daarin wordt namelijk gezegd dat de pensioenen vatbaar zijn voor overdracht noch beslag. Deze bepaling is redelijk, maar daarop wordt een uitzondering voorzien voor de pensioentrekkers die op kosten van de openbare besturen worden verpleegd; aldus is er nog overeenstemming met de algemeene wet.

Een bijzonder voorrecht wordt ingevoerd ten behoeve der verzekeringsinstellingen, wat betreft hare schuldvorderingen op de mijnbazen. Deze bepaling verhoogt de waarborgen van de belanghebbenden inzake betaling van hun pensioen.

Bepaald wordt vervolgens dat de wet in werking treedt op 1 Januari 1925 en in een laatste artikel worden de vroegere desbetreffende wetten ingetrokken, behoudens eene uitzonderlijke bepaling, die voorloopig wordt gehandhaafd.

BESLUIT.

Nu is onze taak ten einde. Wij hebben beproefd de kenmerken van de voorgestelde wet te doen uitschijnen, hare werking te doen kennen, alsook haren opbouw en financieel opzet, om te bewijzen dat zij een geheel vormde dat al toestanden voorzag en zich tot al de belanghebbenden richtte; wij hebben hare voortreffelijkheid tegenover de vroegere wetten onderstreept om onze collegas te overtuigen van de uitstekende waarde der uitgevaardigde maatregelen.

Eensgezind heeft de Kamer het ontwerp goedgekeurd.

In de vaste overtuiging dat deze wet een groote stap vooruit is op het gebied der mijnwerkerspensioenen, heeft uwe Commissie het ontwerp zorgvuldig onderzocht en goedgekeurd met de amendementen in de bijlage overgedrukt.

Zij verzoekt den Senaat het ontwerp onverwijld goed te keuren opdat de wet op den gestelden datum, dat is op 1 Januari 1925, in werking kunne treden.

De Verslaggever,
Ridder DE GHELLINCK D'ELSEGHEM.

De dd. Voorzitter,
EYLENBOSCH.

**Amendements
présentés par la Commission.**

—
ARTICLE PREMIER.

Modifier cet article comme suit :

Alinéa 2. — Sont assimilés aux ouvriers houilleurs :

1° Les ouvriers occupés dans les mines métalliques concédées ;

2° Les délégués ouvriers à l'inspection des mines ;

3° Les ouvriers occupés dans les usines de sous-produits de la houille qui sont annexées aux charbonnages, ou qui le seront à l'échéance des contrats en cours réglant leur exploitation par des tiers.

Alinéas 3 et 4 à supprimer.

ART. 3.

c) Dire : Au Fonds National.

(Les mots *Fonds National* sont substitués dans tous les articles aux mots *Fonds Commun.*)

(Voir art. 4, 9, 10, 20, 21, 22, 25, etc.)

ART. 19.

Alinéa 2. A supprimer les mots « *soit ... soit à la surface.* »

Ajouter un alinéa 4 ainsi conçu :

« S'il n'use pas de la faculté prévue à l'alinéa précédent, il peut faire valoir ses droits aux rentes acquises et continuer son travail à la mine au salaire afférent à la catégorie à laquelle il appartient. S'il continue ses versements à la Caisse de Retraite, il lui sera alloué à l'âge de soixante ou soixante-cinq ans, le complément de rente acquis par ces derniers versements. »

**Amendementen
door de Commissie voorgesteld.**

—
EERSTE ARTIKEL.

Dit artikel te wijzigen als volgt :

Lid 2. Met de kolenmijnwerkers worden gelijkgesteld :

1° De werklieden arbeidende in de geconcedeerde ertsmijnen ;

2° De afgevaardigen werklieden bij het mijntoezicht ;

3° De werklieden arbeidende in de fabrieken van bijproducten der steenkolen, die bij de kolenmijnen bestaan of daarbij later zullen bestaan bij het vervallen van de loopende contracten tot regeling van hunne exploitatie door derden.

Lid 3 en 4 te doen wegvallen.

ART. 3.

c) Te lezen : Aan het Nationaal Fonds.

(De woorden *Nationaal Fonds* vervangen in al de artikelen de woorden *Algemeen Pensioenfonds.*)

(Zie art. 4, 9, 10, 20, 21, 22, 25, enz.)

ART. 19.

Lid 2. De woorden : « *hetzij...hetzij bovengronds* » te doen wegvallen.

Een vierde lid toe te voegen luidende als volgt :

« Maakt hij geen gebruik van het recht voorzien bij het vorige lid, dan mag hij aanspraak maken op de verworven renten en zijn arbeid bij de mijn voortzetten tegen het loon van de categorie waartoe hij behoort. Zet hij zijn storting voort in de Lijfrentekas, dan wordt hem, op den leeftijd van zestig of vijf en zestig jaar, de rentetoeslag toegekend door deze laatste storting verworven. »

ART. 25.

Ajouter *in fine* la disposition suivante :

« Il lui est accordé en outre une majoration égale à 18 francs par tranche de 25 points au dessus de 400 que marquera l'Index des prix de détail publié par le Ministère de l'Industrie et du Travail. »

ART. 26.

Alinéa 2. — A modifier comme suit :

« La majoration des rentes visées à l'article 21, alinéa 2 n'est attribuable... »

ART. 31.

Supprimer l'alinéa 2.

ART. 41.

Ajouter *in fine* la disposition suivante :

« Les veuves titulaires d'une pension en vertu des lois coordonnées du 30 août 1920 et les veuves bénéficiaires d'une allocation en vertu de la loi du 9 avril 1922, ont droit à un complément à charge du Fonds National, égal à 18 francs par tranche de 25 points au dessus de 400 que marquera l'Index des prix de détail publié par le Ministère de l'Industrie et du Travail. »

ART. 25.

Aan het slot de volgende bepaling te voegen :

« Haar wordt bovendien een toeslag verleend gelijk aan 18 frank voor elke schijf van 25 punten boven 400 van het Indexcijfer der kleinhandelprijzen bekendgemaakt door het Ministerie van Nijverheid en Arbeid. »

ART. 26.

Lid 2. — Te wijzigen als volgt :

« De rentetoeslag voorzien bij artikel 21, lid 2, kan alleen... »

ART. 31.

Lid 2. — Te doen wegvallen.

ART. 41.

Aan het slot volgende bepaling toe te voegen :

« De weduwen die een pensioen trekken krachtens de samengeordende wetten van 30 April 1920 en de weduwen die een tegemoetkoming trekken krachtens de wet van 9 April 1922, hebben aanspraak op een toeslag ten laste van het Nationaal Fonds en gelijk aan 18 frank voor elke schijf van 25 punten boven 400 van het Indexcijfer der kleinhandelprijzen bekendgemaakt door het Ministerie van Nijverheid en Arbeid. »